

FOB 05.425

Myndigheders pligt til at inddrage menneskeretlige bestemmelser

I en afgørelse om fastsættelse af en betalingsordning i henhold til inddrivelsesloven for børnebidragsrestance udtalte et socialt nævn at nævnet ingen forpligtelse havde til at inddrage en klagers henvisninger til den europæiske menneskerettighedskonvention. I en udtalelse til ombudsmanden skrev nævnet at det måtte kunne gå ud fra at en lov vedtaget af Folketinget er i overensstemmelse med gældende love og regler.

Ombudsmanden mente at nævnets udtalelser kunne efterlade det indtryk at nævnet ikke mente det var forpligtet til i enkeltsager at se efter om de enkelte afgørelser lå inden for rammerne af konventionens bestemmelser.

Ombudsmanden mente at en sådan opfattelse var uforenelig med forvaltningsmyndigheders almindelige forpligtelse til at medvirke til opfyldelse af de internationale forpligtelser som staten har påtaget sig. Ombudsmanden henviste til at Danmark ved tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention og tilhørende protokoller har forpligtet sig til at handle i overensstemmelse med konventionens regler. Heraf følger bl.a. at forvaltningen ex officio skal inddrage menneskeretlige forpligtelser ved retsanvendelsen i konkrete sager.

Ombudsmanden udtalte at det sociale nævn ved afgørelsen af konkrete sager skulle inddrage konventionens bestemmelser hvis det var relevant for sagen. Dette gjaldt alle typer af sager. Det afgørende er om afgørelsens resultat kan være i strid med statens forpligtelser (individets rettigheder) efter konventionen.

(J.nr. 2003-0244-658).

I forbindelse med en konkret sag om fastsættelse af en betalingsordning i henhold til inddrivelsesloven for børnebidragsrestance anmodede jeg Det Sociale Nævn for Århus Amt om en udtalelse. Af mit brev fremgår følgende:

“ ...

Den 30. maj 2001 stadfæstede Det Sociale Nævn for Århus Amt Århus kommunes afgørelse fra januar 2001 om fastsættelse af en betalingsordning på 700 kr. månedligt til dækning af (A)'s børnebidragsrestance. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

‘Nævnet bemærker endelig at denne afgørelse alene tager stilling til inkassokontorets fastsættelse af afdragsordning og nævnet har i den forbindelse ingen forpligtelse til at medinddrage Deres henvisninger til den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Deres henvisning til Ombudsmandens udrådning i beretning for 1999 samt endelig Deres henvisninger til diverse journalnr. ved Civilretsdirektoratet samt Århus Byret og Vestre Landsret.’

FOB 05.425

Forvaltningsret 123.1

International ret 2

Jeg beder om at Det Sociale Nævn for Århus Amts udtalelse omfatter en nærmere redegørelse for forståelsen af og retsgrundlaget for dette afsnit af nævnets afgørelse.

...”

Det Sociale Nævn for Århus Amt svarede i brev af 3. september 2003 følgende til mig:

“ ...

Når Folketinget vedtager en lov, her Lov om inddrivelse af underholdsbidrag, må Det Sociale Nævn som administrativt organ gå ud fra, at vedtagelsen er i overensstemmelse med gældende regler og love.

Afsnittet skal forstås således, at det kun er i de tilfælde Nævnet finder retskilder relevante for en sag, at de indgår i Nævnets prøvelse af sagen. I den konkrete sag har Nævnet lagt til grund, at klagers diverse henvisninger vedrører klagers forudgående sager de forskellige steder.

Det er bedt om en redegørelse for ‘retsgrundlaget’ for dette afsnit. Hertil skal Nævnet bemærke, at Nævnet i hver enkelt sag vurderer, hvilket retsgrundlag, der er relevant i forbindelse med efterprøvelsen af kommunens afgørelse. I forbindelse med prøvelsen i den konkrete sag har Det Sociale Nævn forholdt sig til om problemstillingen var klar, hvilket den fandtes at være.

...”

Ombudsmandens udtalelse

“Retsgrundlaget

I henhold til lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998 gælder bl.a. den europæiske menneskerettighedskonvention og tillægsprotokol nr. 7 af 22. november 1984 til den europæiske menneskerettighedskonvention.

...

Nævnets bemærkninger om forholdet til bestemmelser i den europæiske menneskerettighedskonvention

Nævnets udtalelse i afgørelsen af 30. maj 2001 om at nævnet i forbindelse med sin efterprøvelse af inkassokontorets afgørelse ‘ingen forpligtelse [har] til at medinddrage Deres henvisninger til [bl.a.] Den Europæiske Menneskerettighedskonvention’, kan efterlade det indtryk at nævnet generelt ikke anser sig for forpligtet til ved afgørelse af enkeltsager at påse at afgørelserne ligger inden for rammerne af konventionens bestemmelser. Nævnets udtalelse i brevet af 3. september 2003 om at nævnet må kunne gå ud fra at en lov vedtaget af Folketinget er i overensstemmelse med gældende love og regler, underbygger dette indtryk.

Andre udtalelser i nævnets brev af 3. september 2003 kan imidlertid forstås sådan at nævnet ikke i Deres konkrete sag anså det for relevant at foretage en nærmere vurdering af sagen set i forhold til konventionens bestemmelser. F.eks. udtalelsen om at nævnet i hver enkelt sag vurderer hvilket retsgrundlag der er relevant, kan anføres til støtte herfor. En sådan forståelse kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

Derimod må jeg anse den førstnævnte forståelse for uforenelig med forvaltningsmyndigheders almindelige forpligtelse til at medvirke til opfyldelse af de internationale forpligtelser som staten har påtaget sig. Jeg henviser til at Danmark ved tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention og tilhørende protokoller har forpligtet sig til at handle i overensstemmelse med konventionens regler. Heraf følger bl.a. at forvaltningen ex officio skal inddrage menneskeretlige forpligtelser ved retsbehandlingen i konkrete sager. Jeg henviser bl.a. til betænkning nr. 1407/2001 om inkorporering af menneskerettighedskonventioner i dansk ret, s. 64 ff, Peer Lorenzen mfl., Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, 2. udgave (2003), bind 1, s. 21, og Jon Andersen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 347 ff.

Det sociale nævn skal ved afgørelsen af konkrete sager inddrage konventionens bestemmelser hvis det er relevant for sagen. Dette gælder uanset hvilken type af materiel afgørelse der er tale om. Det afgørende er om afgørelsens resultat kan være i strid med statens forpligtelser (individets rettigheder) efter konventionen.

Jeg har gjort nævnet bekendt med min opfattelse.

...”

I den konkrete sag var den europæiske menneskerettighedskonvention ikke relevant, og nævnets afgørelse gav i øvrigt ikke ombudsmanden anledning til bemærkninger.